

Færre ældre får boligydelse

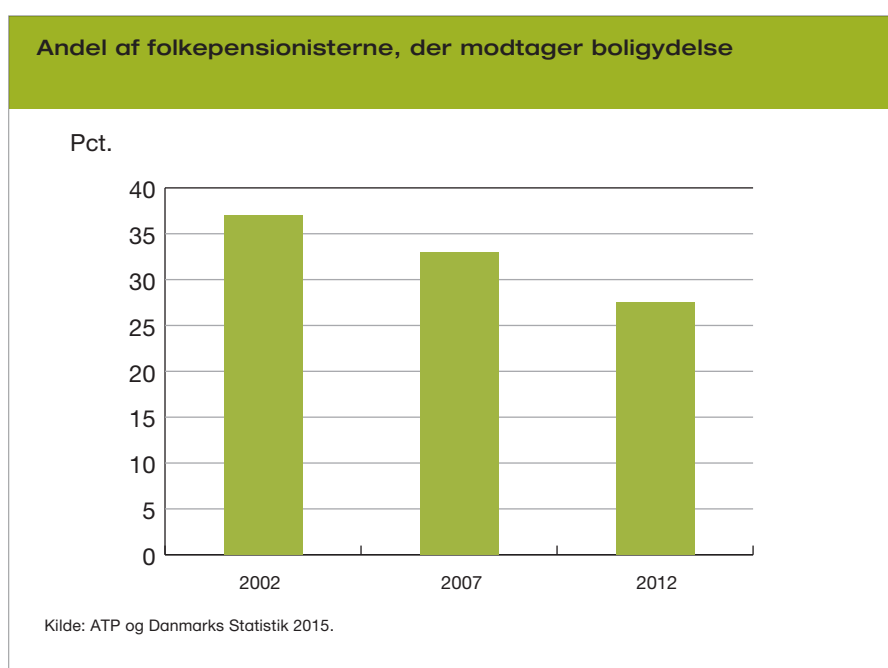
Den særlige boligydelse for pensionister får mindre betydning i disse år. Mens 37 pct. modtog boligydelse i 2002, så var den tilsvarende andel, ti år senere i 2012 omkring 27 pct.

Det viser en ny analyse fra ATP. Ifølge analysen er hovedforklaringen på faldet meget simpel. Den er nemlig, at de yngste pensionister i højere grad end tidligere selv har noget på kistebunden, den dag de lader sig pensionere. Færre – især blandt de yngre pensionister – er i en økonomisk situation, hvor de har behov for boligydelsen.

Hver ny generation af pensionister er lidt bedre stillet end den forudgående, ikke mindst på grund af udbredelsen af pensionsopsparingen siden starten af 1990'erne. Det betyder alt andet lige, at ydelser, der skal modvirke egentlig fattigdom blandt ældre, gradvist kommer til at fylde mindre. Det gælder altså også boligydelsen. Boligydelserne udgjorde i 2012 11 pct. af de samlede udbetalinger til folkepensionister, svarende til 12 milliarder (bruttocif) ud af samlet 119 milliarder kroner. Tilbage i 2002 var tallet 13 pct.

Især kvinder nyder godt af boligydelsen

Udviklingen betyder, at boligydelses-

Mens 37 pct. af pensionisterne i 2002 modtog boligydelse gjorde det samme sig gældende for langt færre ti år senere. I 2012 var tallet 27 pct. Beregningen medtager alle pensionister, der modtager boligydelse eller er del af en husstand, hvor et andet medlem modtager boligydelse.

modtagerne ligner hinanden i stadig stigende grad: De er kvinder (typisk enlige), de hører til blandt de ældste (75 år og derover), de har lav indkomst og bor til leje - ofte en særlig ældrebolig. Mange af dem får ydelsen senere i pensionstilværelsen i forlængelse af, at de bliver enlige, hvor de sælger ejerboligen og flytter

til lejebolig. Eller i forbindelse med at de skifter til en bolig, der er tilpasset deres særlige behov.

For kvinder er situationen, at under 20 pct. af de 65-årige modtager ydelsen, mens der for de 85-årige og ældre er tale om flere end halvdelen. Blandt

mændene er den andel, der modtager boligydelse, markant lavere. Det gælder uanset alder.

Boligydelser udgør 85 pct. af alle ekstraydelser til folkepensionister

I 2012 modtog ca. 225.000 husstande boligydelse - heraf var mere end 85 pct. enlige. Og blandt de enlige ydelsesmodtagere havde langt de fleste en lav indkomst. Over 90 pct. af de enlige, der modtog ydelsen i 2012, havde en indkomst på under 250.000 kr. om året.

Som bekendt kan pensionister – ud over folkepensionen – være berettiget til en række sociale og aldersbetingede ydelser. Det gælder fx støtte til offentlig transport, til licens, til briller, hjælpemidler, medicin eller – bolig. Men, hvad der måske er knap så bekendt er, at boligydelsen udgør 85 pct. af alle disse ekstra ydelser.

Og for den enkelte kan der være tale om rigtig mange penge. Op til 45.000 kr. om året – skattefrit.

En fokuseret ydelse

Når boligydelsen udgør 85 pct. af alle ekstraydelser til folkepensionister, rejser spørgsmålet sig, i hvilket omfang boligydelsen påvirker menneskers lyst til at spare op, fordi man kan opleve endog meget høj sammensat marginalskat. Altså om udsigten til en så markant indkomstforøgelse – som man kun får, hvis man er fattig nok – hæmmer opsparingen.

”Først og fremmest viser analysen, at boligydelsen er ganske snævert målrettet til de økonomisk set dårligst stillede pensionister, og den viser, at ydelsen har meget stor betydning for deres rådighedsbeløb,” siger chefanalytiker i ATP Ole Beier Sørensen: ”Data peger ikke på, at pensionister – f.eks. tilskyndet af boligydelsen – i stor stil ændrer deres boligforhold i forbindelse med deres pensionering. I den udstrækning det sker, sker det først senere, og ofte i sammenhæng med, at partneren dør.

Boligydelser i hovedtræk - en særdeles kompliceret ydelse

Boligydelser er det ene ben i det to-strengede danske boligstøttesystem, hvor boligydelsen vedrører folkepensionister og førtidspensionister, som er tilkendt pension før 2003. Andre grupper er dækket af boligsikringsordningen.

Boligydelser er en husstandsytelse. Dvs. den gives til en enkelt pensionist, men den beregnes for husstanden under ét og tager hensyn til husstandens samlede forhold. Kun én person i samme husstand kan modtage boligydelse. Tilkendelse af boligydelse beror på konkret ansøgning.

Boligydelser kan gives til lejere, idet ydelsen da gives som tilskud.

Boligydelser kan også gives til andelshavere og ejere, idet ydelsen da primært gives som lån.

Boligydelser afhænger af huslejens størrelse, husstandens indtægtsforhold og formueforhold, boligens areal, antallet af beboere og modtagerens (eller andre beboeres) konkrete helbredsmæssige forhold. Der stilles visse krav til boligens udstyr, og der tages hensyn til en række specifikke forhold vedrørende boligen. Der kan som hovedregel opnås boligydelse for et boligareal op til 65 m² for enlige og 85 m² for par. Under visse vilkår øges arealnormen.

Boligydelser beregnes generelt som 75 pct. af den støtteberettigede husleje med et tillæg på aktuelt 6.400 kr. Herfra trækkes 22,5 pct. af husstandsindkomsten over den såkaldte progressionsgrænse (151.500 kr. i 2015). Husstandsindkomsten øges, hvis husstandens samlede formue overstiger et vist niveau (797.600 kr. i 2015).

Lovgivningen sætter grænser for, hvor høj den støtteberettigede husleje kan være, og for den maksimale boligydelse. Begge grænser øges, hvis en i husstanden er svært bevægelseshæmmet eller modtager døgnhjælp. Begge grænser bortfalder, hvis der er tale om en kommunalt anvist bolig.

Der stilles krav om en vis egenbetaling - minimum 11 pct. af husstandsindkomsten og mindst 16.000 kr. om året (2015).

Boligydelser er skattefrie.

Der er heller ikke noget i analysen, der tyder på, at yngre generationer tager bestik af boligydelsen, når de tager stilling til deres pensionsopsparing.”

Boligydelser har bred ældrepolitisk betydning

For Socialchefernes formand Helle Linnet viser analysen, at den pensionsmæssige udvikling, vi er i gang med, har positiv virkning:

”Færre end tidligere, har behov for boligydelse, og det er godt.” siger hun og

fortsætter: ”Det betyder dog ikke, at boligydelsen på sigt bliver overflødig. Den vil fortsat være en vigtig brik, når det gælder at modvirke fattigdom blandt de absolut dårligst stillede pensionister. Samtidig vil den også på lang sigt være vigtig, når det gælder de økonomiske udfordringer, der kan være en følge af høj alder - private indtægter kan falde bort, man kan blive enlig, eller der kan opstå særlige bolig-mæssige behov. De roller vil boligydelsen fortsat spille, selvom den samlet set får mindre betydning.”

Helle Linnet peger desuden på, at boligydelsen har meget stor betydning for den generelle ældrepolitik og for den del af boligmarkedet, der blandt andet særligt retter sig mod de ældre: "Det har været et ældrepolitisk pejlemærke i mange år, at alle ældre uanset økonomi og helbred skal kunne opnå gode og egnede boligforhold. Det er afspejlet i lovgivningen, og i kommunernes indsats på området. Som led heri er eksempelvis alle plejehjem i dag skiftet ud med

- eller ombygget til - plejecentre, hvor de ældre bor i almennyttige plejeboliger. Mange ældre ville ikke kunne betale huslejen, hvis ikke det var for boligydelsen. Analysen viser, at det ikke mindst er de over 80 årige der modtager boligydelsen. Det er i en stor udstrækning den gruppe, der bor i den slags boliger. Uden boligydelsen ville det næppe være muligt at leve op til det overordnede mål: At sikre alle ældre gode og egnede boligforhold."

Sådan er der regnet

Opgørelserne vedrørende folkepensionisterne, folkepensionister, der modtager af boligydelse, og deres forhold i øvrigt er foretaget for årene 2002, 2007 og 2012, og omfatter alle folkepensionister, der var i live ved årets udgang.

Boligydelser er skattefri. Derfor er de angivne bruttobeløb og andele for den samlede boligydelse omregnet til skattepligtige beløb for at bringe boligydelsen på fællesnævner med folkepensionen.